4. Phong cách nghệ thuật Phật giáo Đồng Dương (nửa sau thế kỷ 9) mạnh mẽ đầy sắc thái chủng tộc Chăm.

5. Phong cách Mỹ Sơn A1 (thế kỷ 10) đậm chất nghệ thuật cổ điển với hai tiểu phong cách: Khương Mỹ và Trà Kiệu.

6. Phong cách Chánh Lộ (thế kỷ 11-12).

7. Phong cách Tháp Mẫm hay Bình Định (thế kỷ 12-13).

8. Phong cách Yang - Mun (thế kỷ 14-15)

9. Phong cách Pô Rômê (từ sau năm 1471).

Các tác phẩm điêu khắc cổ Chămpa có niên đại sớm và nằm trong một tiến trình phát triển liên tục hơn chục thế kỷ của lịch sử Chămpa. Mỗi thời kỳ, mỗi phong cách đều để lại cho chúng ta hôm nay những tác phẩm điêu khắc đẹp,và tất nhiên mỗi bảo tàng, mỗi sưu tập đều có những kiệt tác điêu khắc Chămpa của mình. Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, từ lâu đã lưu giữ không ít những cổ vật của Chămpa như bia ký, các tác phẩm điêu khắc... Một trong những mảng có giá trị nhất là những hiện vật điêu khắc đá.

Ba chục năm trước đây, khi bắt đầu bước vào con đường nghiên cứu nghệ thuật cổ Chămpa, tôi đã biết các hiện vật điêu khắc đá và đồng luôn trở thành những đối tượng sưu tập đối với các bảo tàng, các nhà sưu tập và những người chơi đồ cổ trong và ngoài nước. Ở nước ta, ngoài Bảo tàng điêu khắc Chăm ở Đà Nẵng, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam Thành phố Hồ Chí Minh, Bảo tàng Mỹ thuật Cung đình Huế và Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, cũng lưu giữ không ít những hiện vật điêu khắc cổ Chămpa. Thế nhưng, trong suốt một thời gian khá dài, tôi chỉ được biết đến các hiện vật điêu khắc Chămpa ở Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, qua những ảnh chụp đăng trong các công trình nghiên cứu và giới thiệu nghệ thuật Chămpa của các nhà khoa học nước ngoài. Qua những phân tích và giới thiệu của các học giả nước ngoài, tôi được biết, trong kho của Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, có lưu giữ không ít những tác phẩm điêu khắc hiếm, cổ và lạ của nền văn hoá Chămpa, và tất nhiên từ lâu rồi, tôi rất muốn được thấy tận mắt những hiện vật đó. Rồi điều mong ước nay đã đến.

Ba năm trước đây, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, quyết định mở một phòng trưng bày điêu khắc đá Chămpa được lưu giữ tại Bảo tàng. Rất may là, tôi cùng một số nhà khoa học được bảo tàng mời đến xem và góp ý cho công việc tổ chức trưng bày này, nhờ đó mà tôi được tận mắt, nhìn tận tay và tiếp xúc với những tác phẩm nghệ thuật cổ Chămpa mà bấy lâu mình chỉ được nhìn qua ảnh và đọc qua sách.

Không chỉ dừng ở việc đưa ra trưng bày, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam còn cho ra mắt bạn đọc một ấn phẩm đẹp về những hiện vật tiêu biểu thuộc nghệ thuật điêu khắc đá cổ Chămpa. Thật vinh dự cho tôi, lần này tôi được mời viết đôi lời bình cho tập sách ảnh này.

Mặc dầu số lượng các tác phẩm điêu khắc được chọn để giới thiệu không phải là nhiều (51 tiêu bản), nhưng những tác phẩm này được chắp nối với nhau lại cho bạn đọc thấy được gần như đầy đủ hình thù nhỏ của chuỗi ngọc điêu khắc Chămpa. Ở tập sách này có mặt những tác phẩm của những phong cách tiêu biểu của lịch sử nghệ thuật điêu khắc cổ Chămpa. Trong cuốn sách, có ảnh và có những những lời mô tả của tác giả về điêu khắc Chămpa từ những tác phẩm vào loại cổ xưa nhất có niên đại trước thế kỷ 8, đến những tác phẩm điêu khắc thuộc các phong cách lớn nhất và tiêu biểu nhất của nghệ thuật Chămpa: phong cách Đồng Dương, phong cách Trà Kiệu và phong cách Tháp Mẫm.